

ANEKS

**Rekomendowane narzędzia do oceny
funkcjonowania psychospołecznego dzieci/uczniów
w przebiegu oceny funkcjonalnej
w przypadku występowania następujących trudności:**

**uszkodzenie słuchu, specyficzne zaburzenia uczenia się,
zaburzenia rozwoju mowy i języka, dysfunkcja wzroku,
zaburzenia rozwoju intelektualnego,
zaburzenia ze spektrum autyzmu,
zaburzenia zachowania i emocji**

Uszkodzenie słuchu, specyficzne zaburzenia uczenia się, zaburzenia rozwoju mowy i języka

Tabela A1. Wybrane narzędzia do diagnozy dzieci i uczniów z uszkodzeniem słuchu, specyficznymi zaburzeniami uczenia się oraz zaburzeniami rozwoju mowy i języka

Lp.	Nazwa narzędzia	Źródło informacji	Rekomendacje do ...	Normy/wiek	Kto wykonuje/ Uwagi
TESTY STANDARDYZOWANE					
1.	Bateria Testów Fonologicznych BTF IBE Autorzy: Grażyna Krasowicz-Kupis, Katarzyna Wiejak, Katarzyna M. Bogdanowicz	http://produkty.ibe.edu.pl/	Oceny funkcji językowych istotnych dla czytania i pisania, m.in. – słuch fonemowy, świadomość fonologiczna Zastosowanie: – do oceny sprawności językowych dziecka- fonologicznych – w diagnozie gotowości szkolnej – w pogłębionej diagnozie ryzyka specyficznego zaburzenia uczenia się, zwłaszcza dysleksji rozwojowej – w diagnozie dzieci z zaburzeniami mowy, zwłaszcza artykulacji	Uczniowie rocznego oddziału przygotowania przedszkolnego/- uczniowie klasy I	Psychologowie i pedagodzy z poradni specjalistycznych, logopedzi
2.	Język i komunikacja – skala obserwacyjna dla nauczycieli Autorzy: Magdalena Kochańska, Magdalena Łuniewska	http://produkty.ibe.edu.pl/docs/inne/ibe-ee-podrecznik-jezyk-i-komunikacja.pdf	Oceny rozwoju języka i komunikacji. Skala spełnia funkcje: – narzędzia przesiewowego do wykrywania ryzyka zaburzeń językowych i identyfikowania dzieci z trudnościami w sferze języka i komunikacji, – narzędzia prognostycznego, przydatnego w ocenie postępów ucznia w tym zakresie, – narzędzia profilaktycznego, służącego do ogólnej oceny funkcjonowania językowego dziecka – w przypadku dzieci z trudnościami językowymi wyniki pozwalają określić rodzaj i natężenie trudności Zastosowanie: badanie przesiewowe pod kątem umiejętności językowych i komunikacyjnych oraz zaburzeń w tym zakresie, rozpoznanie pod kątem zaburzeń rozwoju mowy i języka	Uczniowie rocznego oddziału przygotowania przedszkolnego, uczniowie klasy I – docelowo I–VI klasa, aktualnie normy dla I klasy	Nauczyciele, psychologowie i pedagodzy z poradni specjalistycznych, logopedzi szkolni
3.	Bateria Testów Pisania BTP IBE Autorzy: Elżbieta Awramiuk, Grażyna Krasowicz-Kupis, Katarzyna Wiejak, Katarzyna Bogdanowicz	http://produkty.ibe.edu.pl/pracowniatestow/index.php?d=narzedzia&id=2	Oceny czynności pisania (w aspekcie poprawności) z uwzględnieniem: – świadomości grafomotorycznej – budowania prostych wyrazów z ruchomego alfabetu – świadomości fonologicznej i morfologicznej w pisaniu – poprawności zapisywania tekstu ze słuchu Zastosowanie: – do oceny poprawności pisania u dzieci na różnym poziomie rozwoju tych umiejętności – w diagnozie gotowości szkolnej – w pogłębionej diagnozie ryzyka specyficznego zaburzenia uczenia się, zwłaszcza dysleksji rozwojowej czy izolowanych zaburzeń pisania (dysortografii)	Uczniowie rocznego oddziału przygotowania przedszkolnego, uczniowie klasy I	Psychologowie i pedagodzy z poradni specjalistycznych, logopedzi

Lp.	Nazwa narzędzia	Źródło informacji	Rekomendacje do ...	Normy/wiek	Kto wykonuje/ Uwagi
4.	Test Rozwoju Językowego TRJ Autorzy: Magdalena Smoczyńska, Ewa Haman, Agnieszka Maryniak, Ewa Czaplewska, Grzegorz Krajewski, Natalia Banasik, Magdalena Kochańska, Magdalena Łuniewska	http://produkty.ibe.edu.pl/pracowniatestow/index.php?d=narzedzia&id=8	Oceny poziomu rozwoju językowego dziecka pod względem rozumienia i produkcji mowy w odniesieniu do rówieśników w zakresie: rozumienia, nazywania, powtarzania, kończenia zdań, odpowiadania na pytania (rozumienie słyszanego tekstu). Zastosowanie: – ocena rozwoju języka – do diagnozy zaburzeń językowych, w tym specyficznego zaburzenia językowego (SLI), – w przypadku stwierdzenia rozwoju nietypowego pozwala na sprawdzenie, w jakim stopniu umiejętności językowe dziecka odbiegają od przeciętnych	4;0–8;11 lat	Psychologowie i pedagodzy z poradni specjalistycznych, logopedzi Psychologowie i logopedzi (po opanowaniu techniki badania opisanej w podręczniku), zalecany udział w szkoleniu
5.	Test Powtarzania Pseudosłów TPP Jakub Szewczyk, Magdalena Smoczyńska, Ewa Haman, Magdalena Łuniewska, Magdalena Kochańska, Joanna Załupska	http://produkty.ibe.edu.pl/pracowniatestow/index.php?d=narzedzia&id=27	Oceny sprawności przetwarzania fonologicznego (dwie części testu: A i B) TPP jest testem uzupełniającym i towarzyszącym TRJ, można go również stosować niezależnie Zastosowanie: – identyfikacja dzieci z SLI i dysleksją lub ryzykiem SLI i dysleksji, – składa się z 27 pozycji testowych rozmieszczonych w dwóch częściach testu (A i B)	4;0–8;11 lat	Psychologowie i pedagodzy z poradni specjalistycznych
6.	Bateria Testów Czytania IBE Grażyna Krasowicz-Kupis, Katarzyna M. Bogdanowicz, Katarzyna Wiejak,	http://produkty.ibe.edu.pl/pracowniatestow/index.php?d=narzedzia&id=3	Oceny czynności czytania (w aspekcie tempa i poprawności) – rozpoznawanie i nazywanie liter – czytanie głośne tekstu wiązane – czytanie niepowiązanych wyrazów – czytanie prostych pseudowyrazów – czytanie izolowanych pseudowyrazów Zastosowanie: – do oceny tempa i poprawności czytania dzieci na różnym poziomie rozwoju tych umiejętności; pozwala także jakościowo charakteryzować poziom umiejętności oraz obszary trudności – w diagnozie gotowości szkolnej – w pogłębionej diagnozie ryzyka specyficznego zaburzenia uczenia się, zwłaszcza dysleksji rozwojowej	4;0–8;11 lat	Psychologowie i pedagodzy z poradni specjalistycznych

Lp.	Nazwa narzędzia	Źródło informacji	Rekomendacje do ...	Normy/wiek	Kto wykonuje/ Uwagi
7.	Skala Prognoz Edukacyjnych SPE IBE Autorzy: Grażyna Krasowicz-Kupis Katarzyna Bogdanowicz, Katarzyna Wiejak	http://produkty.ibe.edu.pl/pracowniatestow/index.php?d=narzedzia&id=6	– SPE-N – obserwacja dziecka, obejmuje rozwój poznawczy w sferze językowej, percepcyjno-motorycznej oraz uwagę, w klasie I – dodatkowo umiejętność czytania i pisania – SPE-R – wywiad z rodzicami. Dotyczy wczesnego rozwoju dziecka, szczególnie rozwoju mowy Zastosowanie: – narzędzie dla nauczycieli – do oceny sprawności rozwoju mowy i rozwoju psychomotorycznego dziecka na podstawie obserwacji nauczyciela – pozwala wychwycić deficyty rozwojowe – pomocne we wstępnej fazie diagnozy gotowości szkolnej – przesiewowe dla diagnozy ryzyka specyficznego zaburzenia uczenia się, zwłaszcza dysleksji rozwojowej – pomocne dla dzieci podejrzanych o problemy z rozwojem językowym jako wstępny etap diagnozy logopedycznej czy pedagogicznej	Dzieci z rocznego oddziału przygotowania przedszkolnego/ klasy I	Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej, nauczyciele oddziałów rocznego przygotowania przedszkolnego
8	100-wyrazowy test artykulacyjny WTA Autor: Ewa Krajna, 2008	https://www.libra.pl/produkt/100-wyrazowy-test-artykulacyjny,166544.html	Składa się z 5 części: materiału obrazkowego, podręcznika, kart badania, treningu słuchowego, programu komputerowego. Zawiera transkrypcje zapisu fonetycznego w standardzie sławistycznym oraz IPA (International Phonetic Alphabet – Międzynarodowy Alfabet Fonetyczny). Zastosowanie: ocena artykulacji podczas badania wymowy dzieci	Dla dzieci w wieku przedszkolnym	Logopedzi
9.	Kiddy CAT – test do badania postaw związanych z komunikowaniem się jaskających się dzieci w wieku przedszkolnym (2007) Autorzy: Martine Vanryckeghem, Gene J. Brutton (2007) (Narzędzie zostało poddane badaniom psychometrycznym i normalizacyjnym przez dr Katarzynę Węsierską wraz z zespołem na próbie 128 polskojęzycznych dzieci w wieku przedszkolnym)	https://harmonia.edu.pl/pl/p/Kiddy-CAT-Test-do-badania-postaw-zwiazanych-z-komunikowaniem-sie-jakajacych-sie-dzieci-w-wieku-przedszkolnym/1079	Do badania postaw związanych z komunikowaniem się jaskających się dzieci w wieku przedszkolnym; to narzędzie diagnostyczne, które pozwala ocenić reakcje dzieci na ich własny sposób wypowiedziania się Test umożliwia różnicowanie postaw związanych z mówieniem: od występujących u dzieci płynnie mówiących do tych, które są bardziej typowe dla przedszkolaków manifestujących objawy jaskania	Wiek przedszkolny	Logopedzi
10.	Całościowe badanie logopedyczne Autor: Danuta Emiluta-Rozya (2013)	Wydawnictwo: Akademia Pedagogiki Specjalnej, https://www.ksiegarniaaps.pl/Wydawnictwo-aps/Calosciowe-badanie-logopedyczne-z-materialem-obrazkowym/2489	Całościowej oceny posługiwania się językiem przez dziecko. To metoda umożliwiająca sformułowanie podstawowej diagnozy w taki sposób, że ułatwia ona określenie priorytetowych założeń programu terapii. Zastosowanie: – diagnoza (pierwszy etap postępowania logopedycznego) – programowanie terapii	Ogólnie: diagnoza wstępna dzieci i młodzieży	Logopedzi

Lp.	Nazwa narzędzia	Źródło informacji	Rekomendacje do ...	Normy/wiek	Kto wykonuje/ Uwagi
11.	Karty Oceny Logopedycznej Dziecka – KOLD Autor: Joanna Gruba	https://www.komlogo.pl/index.php/kategorie/diagnoza/karty-oceny-logopedycznej-dziecka-kold-detail	Oceny rozwoju mowy dziecka w obszarach: – rozumienie mowy – nadawanie mowy – reakcje słuchowe – narządy mowy – artykulacja i sprawność narządów artykulacyjnych (od 2. r.ż.) – umiejętności pragmatyczno-społeczne (od 3. r.ż.) Dodatki: – KOLD-PRE – ocena funkcjonalna dzieci posiadających diagnozy od innych specjalistów, np. dla dzieci z niedosłuchem, niepełnosprawnością intelektualną, afazją – KOLD-W – zebranie informacji o rozwoju dziecka podczas wywiadu przeprowadzonego z rodzicem bądź opiekunem – KOLD-U – służące do badań uzupełniających, które obejmują orientacyjne badanie: motoryki dużej, modelu lateralizacji, grafo-motoryki, percepcji wzrokowej, koordynacji wzrokowo-ruchowej i pamięci wzrokowej	0;1 – 9;11 at	Logopeda, neurologopeda (certyfikat, szkolenie)
12.	Karty Oceny Języka Dziecka Afatycznego – KOJD-AFA narzędzie do oceny jakościowej i planowania terapii. Autor: Elżbieta Drewniak-Wołosz, Anna Paluch	https://www.komlogo.pl/	Oceny systemu językowego z uwzględnieniem deficytów w zakresie komunikacji – ocena wszystkich poziomów języka dziecka: – fonetyczno-fonologicznej (artykulacja, struktura wyrazów) – zasobu leksykalnego – fleksji, – umiejętności budowania zdań oznajmujących i pytających – rozumienia i wykonywania poleceń, – pamięci werbalnej, – aspektu pragmatycznego oraz kompetencji komunikacyjnych dziecka. Dwie wersje: – dla dzieci w wieku przedszkolnym (łatwiejsza wersja testu) – dla dzieci w wieku szkolnym (trudniejsza wersja). Zastosowanie: – jako pogłębienie diagnozy logopedycznej. przeprowadzonej testem standaryzowanym (np.: KOLD, KORP)	Dzieci z rocznego oddziału przygotowania przedszkolnego/klasy I	Logopeda, neurologopeda oraz pedagog i psycholog, pracujący z dziećmi afatycznymi

Lp.	Nazwa narzędzia	Źródło informacji	Rekomendacje do ...	Normy/wiek	Kto wykonuje/ Uwagi
INNE TESTY WYKORZYSTYWANE PRZEZ LOGOPEDÓW W PRAKTYCE					
13.	UF3 – Usuwanie Fonemów dla klasy III Autor: Marcin Szczerbiński i Olga Pelc-Pę- kala	https://www.practest.com.pl/uf3-usuwanie-fonemow-dla-klasy-iii	Do badania świadomości fonologicznej. Składa się z 23 zadań, poprzedzonych 6 zadaniami próbnymi. Zadania polegają na wypowiedzianiu przez dziecko słów podawanych przez badającego z pominięciem wskazanego fonemu. Przeciętnie badanie trwa nieco ponad 3 minuty	Wiek: uczniowie III klasy szkoły podstawowej	Psychologowie, pedagodzy, logopedzi (wymagany dyplom ukończenia psychologicznych albo pedagogicznych studiów magisterskich lub podyplomowych)
14.	UF5 – Usuwanie Fonemów dla klasy V Autor: Marcin Szczerbiński, Olga Pelc-Pę- kala	https://www.practest.com.pl/uf5-usuwanie-fonemow-dla-klasy-v	Do badania świadomości fonologicznej przejawiającej się w umiejętności wydzielenia ze słyszanych sensownych słów określonych elementów. Badany ma wypowiadać podawane mu słowa z pominięciem wskazanego każdorazowo fonemu. Test obejmuje 7 zadań (wyrazów) próbnych oraz 23 właściwe	Uczniowie V klasy szkoły podstawowej	Sz szczególnie przydatne dla: psychologów, pedagogów, logopedów (wymagany dyplom)
15.	UZ – Uzupełnianie Zdań Autor: Izabela Pietras	https://www.practest.com.pl/uz-uzupelnianie-zdan	Do oceny umiejętności pisania; składa się z 15 zdań z lukami, które należy uzupełnić, wpisując odpowiedni wyraz. Badający czyta dziecku każde zdanie i prosi o wypowiedzenie brakującego słowa. W razie trudności sam podaje to słowo lub koryguje odpowiedź dziecka. Dopiero potem dziecko ma wpisać dany wyraz. Przeciętnie badanie trwa około 3 minuty	Uczniowie III klasy szkoły podstawowej	Psychologowie, pedagodzy, logopedzi (wymagany dyplom)
16.	ZETO – Zetotest Autor: Grażyna Krasowicz-Kupis	https://www.practest.com.pl/category/kategoria-merytoryczna-dla-psychologow/szkola?page=1	Do oceny krótkotrwałej pamięci fonologicznej. Składa się z 40 sztucznych wyrazów o zróżnicowanej złożoności fonetycznej. Podstawowym wskaźnikiem w teście jest liczba poprawnie powtórzonych słów	Wiek: uczniowie III i V klasy szkoły podstawowej (9 i 11 lat)	Psychologowie, pedagodzy, logopedzi (wymagany dyplom)
17.	Afa – skala Jak badać mowę dziecka afa- tycznego? Autorki: Paluch Anna, Drewniak-Wołosz Elżbieta, Mikosza Lucyna, 2015 (wydanie uzupeł- nione)	https://www.impulsoficyna.com.pl/logopedia/102-1740-afa-skala-jak-badac-mowe-dziecka-afatycznego-9788378509226.html	Do oceny sprawności językowej i komunikacyjnej dziecka z zaburzonym rozwojem mowy; celem jest ułatwienie logopedom-praktykom diagnozy i planowania terapii dzieci afatycznych	Dla dzieci z NORM i SORM	Logopedzi
18.	Logopedyczny Test Przesiewowy dla dzieci w wieku szkolnym LTP Stanisław Grabias, Zdzisław Marek Kurkow- ski, Tomasz Woźniak (2002)	Zakład Logopedii i Językoznawstwa Stosowanego Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie	Do badania sprawności językowej. Składa się z czterech podtestów: 1) badanie wymowy, 2) badanie sprawności narracyjnej, 3) badanie motoryki narządów mowy, 4) badanie percepcji dźwięków mowy. =	6–15 lat	Logopedzi, pedagodzy, psychologowie
19.	Test do badań przesiewowych mowy dzieci w wieku przedszkolnym Autorzy: Iwona Michalak-Widera Katarzyna Węsierska	https://www.komlogo.pl/index.php/kategorie/diagnoza/test-do-badan-przesiewowych-mowy-dla-dzieci-w-wieku-detail	Wstępna, orientacyjna ocena mowy. Bada: rozumienie, wymowę i sprawność narządów mownych	3–6 lat	Logopeda, jak i inni specjaliści, np. nauczyciele, pedagodzy, psychologowie, lekarze pediatrzy lub pielęgniarki

Lp.	Nazwa narzędzia	Źródło informacji	Rekomendacje do ...	Normy/wiek	Kto wykonuje/ Uwagi
20.	Logopedyczny test dla dzieci i młodzieży Autr: Iwona Michalak-Widera, 2009	Wydawnictwo: Unikat 2	Kwestionariusz obrazkowy (zawierający naturalny wygląd desygna- tów) wraz z Kartą badania mowy dla dzieci i młodzieży z wadami wy- mowy, zarówno w normie intelektualnej, jak i z obniżoną sprawnością umysłową. Możliwe zastosowanie podczas badania i w czasie terapii logopedycznej (np. do powtarzania wyrazów z ćwiczoną głoską, ukła- dania z nimi zdań, opowiadania zmyślonych historii czy zadawania pytań i wymyślania)	3 r.ż. do wieku młodzieńczego (może być sto- sowany u osób dorosłych)	Logopeda
21.	Kwestionariusz obrazkowy + karty mowy i wymowy. Autor: Antoni Balejko, 2008 (wyd. popr.)		Do badania mowy i prowadzenia terapii. Przydatny do wstępnej diagnozy: – sprawności artykulacyjnej – percepcji słuchowej – słownika czynnego i biernego	Dzieci	Logopedzi, psychologowie i pedagodzy, lekarze
22.	Praktyczna interwencja w jękanu wczesno- dziecięcym z płytą CD Autorzy: Elaine Kelman, Alison Nicholas, 2013	Wydawnictwo: Harmonia, https://www.eduksiegarnia. pl/praktyczna-interwencja-w- jakaniu-wczesnodzieciecym- z-plyta-cd	Zastosowanie w terapii jękania. Zawiera test i gotowy program terapeutyczny – dokładny opis Podejścia Interakcyjnego Rodzic- -Dziecko – Palin PCI. Zawiera kwestionariusze i arkusze niezbędne do przeprowadzenia terapii	Edukacja wcze- snoškolna	Logopedzi
23.	Kwestionariusz diagnostyczny zaburzeń mowy ze szczególnym uwzględnieniem afazji i dysartrii dla młodzieży i dorosłych. Autorzy: Katarzyna Szłapa, Iwona Tomasiak, Sławomir Wrzesiński	Wydawnictwo: Harmonia	Do diagnostyki komunikacji językowej – afazji i dysartrii	Młodzież i dorośli	Logopedzi, neurologopedzi
24.	Kwestionariusz diagnostyczny zaburzeń mowy ze szczególnym uwzględnieniem afazji i dysartrii dla młodzieży i dorosłych Autorzy: Katarzyna Szłapa, Iwona Tomasiak, Sławomir Wrzesiński	Wydawnictwo: Harmonia	Do diagnozy zaburzeń komunikacji językowej o etiologii mózgowej – afazji i dysartrii	Młodzież i dorośli	Logopedzi, neurologopedzi
25.	Dialogowy Test Artykulacji Autor: Anna Majewska-Tworek, 2000	https://www.researchgate. net/profile/Anna-Ma- jewska-Tworek/publica- tion/333248000_Dialo- gowy_test_artykulacji/ links/5ce4466f458515712e- ba585e/Dialogowy-test-arty- kulacji.pdf	Do oceny błędów wymowy; posiada jedynie orientacyjne normy. Z dzieckiem prowadzona jest rozmowa z wykorzystaniem kart stymu- lacyjnych, która jest nagrywana i przepisywana pismem fonetycznym po to, aby ocenić błędy wymowy	Wiek przedszkolny: 3–6,11	Logopeda

Lp.	Nazwa narzędzia	Źródło informacji	Rekomendacje do ...	Normy/wiek	Kto wykonuje/ Uwagi
26.	Sprawdź, jak mówię Autr: Elżbieta Stecko	https://www.edukacyjna.pl/rozwoj-mowy/23349-sprawdz-jak-mowie-karta-badania-logopedycznego-z-materialami-pomocniczymi.html	Trzy części: – w przypadku noworodków bada się odruchy z obszaru twarzy (od urodzenia) – u dzieci do 3. r.ż. ocenia się funkcje oddechowo-połykowe, budowę i sprawność aparatu artykulacyjnego, a także rozwój mowy i języka (w tym rozumienie, nazywanie, realizację wypowiedzi, artykulację), słuch fonematyczny oraz pamięć i uwagę słuchową – dzieci starsze (od 3 r.ż.) są badane pod kątem sprawności aparatu artykulacyjnego (naśladowanie ruchów), rozumienia i ekspresji mowy, artykulacji, analizy i syntezy słuchowej Zawiera normy do sprawności warg i języka dzieci (narzędzie niewystandardyzowane)	Diagnozy dzieci od noworodków do dzieci powyżej 7. r.ż. (górną granicą wieku nie jest określona)	Logopeda
27.	Kwestionariusz badania mowy Autorzy: Grażyna Billewicz, Brygida Ziolo	https://www.empik.com/kwestionariusz-badania-mowy-billewicz-grazyna-ziolo-brygida,p1123444926,ksiazka-p	Do badania mowy podczas diagnozy logopedycznej Bada realizację głosek we wszystkich pozycjach wyrazowych. Bada wyłącznie artykulację – zawiera obrazki do nazywania. Nie zawiera norm i szczegółowej instrukcji badań	Dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym	Logopeda
28.	Test do badania rozumienia mowy u dzieci i dorosłych (książka z płytą CD) Autorzy: Elżbieta Szela, Aneta Szymaszek (2014)	https://www.taniaksiazka.pl/test-do-badania-rozumienia-mowy-u-dzieci-i-doroslych-aneta-szymaszek-p-431550.html	Do badania rozumienia mowy (percepcja słuchowa), w szczególności do badania rozumienia mowy słyszanej u dzieci, w tym dzieci z zaburzeniami mowy, deficytami uwagi i specyficznymi trudnościami w uczeniu, oraz u dorosłych z zaburzeniami mowy nabytymi wskutek udaru bądź urazu. Test bada różnicowanie dźwięczności w wyrazach typu Tomek – domek wynikające z czasu rozpoczęcia dźwięczności	Dzieci i dorośli	Logopeda
29.	Skala dyzartrii. Wersja dla dzieci Autorzy: Urszula Mirecka i Katarzyna Gustaw	https://www.komlogo.pl/index.php/encyklopedia/135-s/1458-skala-dyzartrii-wersja-dla-dzieci	Do określania rodzaju i głębokości dysfunkcji oddechowo-fonacyjno-artykulacyjnych, a także w ocenie zjawisk występujących na płaszczyźnie segmentalnej i suprasegmentalnej wypowiedzi Skala dyzartrii dla dzieci składa się z 70 zadań należących do 9 sfer: I. Samoocena, II. Zrozumiałość, III. Artykulacja, IV. Rezonans, V. Prozodia, VI. Fonacja, VII. Oddychanie, VIII. Ruchy naprzemienne – określenie diadochokinezy w obrębie aparatu artykulacyjnego; IX. Stan funkcjonalny mięśni aparatu artykulacyjnego.	6–15 lat, dla dzieci, u których podejrzewa się lub stwierdza występowanie dyzartrii	Logopeda, neurologopeda
30.	LogoTest – test do badań przesiewowych (1 cz. w 2018, cz.3 w 2020) Narzędzie multimedialne Anna Grzegory, Bożena Lichocka, Mateusz Szurek, Monika Zielińska-Miętkiewicz	https://www.logotest.pl/	Do badań logopedycznych. 2018 – LogoTest cz. 1 (kwestionariusz do badań przesiewowych mowy dla dzieci 3–6); 2019 – LogoTest cz. 2 (kwestionariusz ruchomości artykulatorów), 2020 – uzupełnienie części dotyczącej badania rozumienia w narzędziu LogoTest cz. 1 o materiały dla dzieci starszych; cz. 3 Interaktywny kwestionariusz wspomagający ocenę słuchu fonemowego i pamięci słuchowej	3–6 lat oraz dzieci starsze (cz. 2 i cz. 3)	Logopeda
31.	AfaTest – Narzędzie multimedialne Katarzyna Urbańska, Izabela Olejniczak-Pachulska, 2020	https://www.logotest.pl/	Do diagnozy osób z zaburzeniami komunikacji językowej, a więc niezdolnych do samodzielnego udzielenia odpowiedzi werbalnej. Do wszystkich pytań przygotowano polecenia w formie pisemnej z możliwością odtworzenia nagrania	Dzieci	Logopedzi, nauczyciele i rodzice, pracownicy służby zdrowia

Lp.	Nazwa narzędzia	Źródło informacji	Rekomendacje do ...	Normy/wiek	Kto wykonuje/ Uwagi
32	Język i komunikacja – skala obserwacyjna dla nauczycieli Autorka: Magdalena Kocharńska Autorki podręcznika: Magdalena Kocharńska, Magdalena Łuniewska	http://produkty.ibe.edu.pl/	Do badań przesiewowych pod kątem umiejętności językowych i komunikacyjnych oraz zaburzeń w tym zakresie. Narzędzie spełnia trzy funkcje: – narzędzia przesiewowego, do wykrywania ryzyka zaburzeń językowych i identyfikowania dzieci z trudnościami w sferze języka i komunikacji – narzędzia prognostycznego, przydatnego w ocenie postępów ucznia w tym zakresie – narzędzia profilaktycznego, służącego do ogólnej oceny funkcjonowania językowego dziecka – w przypadku dzieci z trudnościami językowymi uzyskane w skali JK wyniki pozwalają określić rodzaj i natężenie trudności	Docelowo I–VI klasa, aktualnie normy dla I klasy	Nauczyciele, ewentualnie psychologowie, pedagodzy, logopedzi szkolni
33	Karta Oceny Zachowań Komunikacyjnych Dziecka z Uszkodzonym Słuchem Autorki: Kazimiera Krakowiak, Maria Panasiuk (1992)	https://www.ore.edu.pl/	Do diagnostyki zachowań komunikacyjnych w obszarach: – dążenie do kontaktów i współdziałania z innymi ludźmi, – porozumiewanie się foniczne (gotowość do komunikowania się słownego, poznawanie słów, umiejętność posługiwania się słowami, cechy komunikowania się słownego), – porozumiewanie się gestowo-mimiczne (gotowość do komunikowania się gestowo-mimicznego, poznawanie znaków gestowo-mimicznych, umiejętność posługiwania się znakami gestowo-mimicznymi, cechy komunikowania się gestowo-mimicznego), – znajomość języka, – znajomość pisma.	Dzieci z uszkodzeniami słuchu, w wieku od 0 do 7. roku życia, których rozwój mowy jest porównywalny z rozwojem mowy dzieci słyszących	Logopedzi, psychologowie, pedagodzy i nauczyciele pracujący z dziećmi z uszkodzonym słuchem

Dysfunkcja wzroku

Tabela A2. Wybrane narzędzia do diagnozy dzieci i uczniów z dysfunkcją wzroku

Lp.	Nazwa narzędzia	Źródło informacji	Rekomendacje do...(obszar oceny)	Wiek/normy polskie	Kto wykonuje/Uwagi
ROZWÓJ POZNAWCZY					
1	Inwentarz umiejętności i sprawności Oregońskiego Programu Rehabilitacji Niewidomych i Słabowidzących. Autorzy: Donnise Brown, Vickie Simmons, Judy Methvin, 1995.	Polski Związek Niewidomych www.pzn.org.pl	Funkcje poznawcze, język, samodzielność, socjalizacja, mała motoryka i duża motoryka.	0–6 lat (bez norm)	Tyflopedagog, pedagog specjalny
2	Skala Callier-Azusa Autorzy: Robert Stillman, Christy Battle (wersja G: Callier Center for Communication Disorders, Dallas Texas, 1978 oraz wersja H: wyd. polskie Polski Związek Niewidomych, 1995, tłum. M. Orkan-Łęcka)	Polski Związek Niewidomych www.pzn.org.pl	Rozwój umiejętności posługiwania się gestem, symbolem konkretnym i abstrakcyjnym, Komunikacja receptywna, Rozwój komunikacji ekspresywnej oraz Współdziałanie u dzieci głuchoniewidomych oraz dzieci z poważną, złożoną niepełnosprawnością.	0–2 lata (bez norm)	pedagog specjalny: tyflopedagog, surdopedagog, logopeda
3	Skala Leonhardt : skala rozwoju niewidomych dzieci w wieku 0–2 lat Autor: Merce Leonhardt ; tł. z jęz. hisz. Katarzyna Rajczyk-Bauć.	Wydawca: Wyższa Szkoła Pedagogiki Specjalnej, Warszawa, 1997.	6 obszarów rozwojowych: Postawa-motoryka, zmysł słuchu, komunikacja, zmysł dotyku: rozpoznawanie i zręczność ruchów, rozwój poznawczy, nawyki.	0–2 lata (bez norm)	Psycholog, tyflopedagog
4	Skala Rozwojowa Programu INSITE. Ocena umiejętności rozwojowych małych dzieci z niepełnosprawnością sensoryczną i dodatkowymi uszkodzeniami w wieku od 0 do 6 lat. Autorzy: Elizabeth C. Morgan, Susan Watkins, SKI*HI Institute 1989.	Wydanie polskie: Towarzystwo Opieki nad Ociemniałymi Łaski 2004.	Kamienie milowe w rozwoju dziecka w sferach: duża motoryka, mała motoryka, samoobsługa, poznanie, rozwój społeczno-emojonalny, komunikacja, wzrok, słuch, dotyk.	0–6 lat (bez norm)	pedagog specjalny: tyflopedagog, surdopedagog; psycholog

Lp.	Nazwa narzędzia	Źródło informacji	Rekomendacje do...(obszar oceny)	Wiek/normy polskie	Kto wykonuje/Uwagi
5	Kompleksowa Analiza Procesów Poznawczych – bateria testów komputerowych KAPP_A dla dzieci i młodzieży z dysfunkcją wzroku oraz dzieci i młodzieży z dysfunkcją słuchu Autorzy: Beata Papuda-Dolińska, Anna Błaszczak, Magdalena Kochańska, Tomasz Knopik, Grażyna Krasowicz-Kupis, Magdalena Łuniewska- Etenkowska, Magdalena Smoczyńska, Katarzyna Wiejak, Piotr Zieliński, Magdalena Kaczmarek, Grzegorz Sędek	Wydawca: Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa 2022	Funkcje poznawcze: funkcje wykonawcze, percepcja, mowa, pismo – czytanie i pisanie	7;0 – 24;11 (słabowidzący) 14;0–24;11,30 (niewidzący)	– psycholog
6	Skala monitorowania postępu w zakresie rozwoju poznawczego – dzieci niewidzących, Beata Papuda-Dolińska (2022)	Wydawca: Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa 2022	Funkcje poznawcze: funkcje wykonawcze, percepcja, mowa, pismo – czytanie i pisanie	3;0 – 6;11;30 (wersja dla nauczyciela i rodzica) 7;0 – 11;11,30 (wersja dla nauczyciela i rodzica) (bez norm)	Nauczyciel, rodzic
FUNKCJONALNA OCENA POSUGIWANIA SIĘ WZROKIEM I ORIENTACJA PRZESTRZENNA					
7	Program rehabilitacji w zakresie orientacji i poruszania się niewidomych i słabowidzących dzieci z dodatkowo ograniczoną sprawnością, Autorzy: R. K. Harley'a, T. Wodd'a, J. Merbler	Polski Związek Niewidomych www.pzn.org.pl	Sprawności związane z motoryką, sprawności w zakresie poznawania zmysłowego, sprawności w zakresie posługiwania się pojęciami, sprawności związane z poruszaniem się.	Wiek przedszkolny i szkolny	Instruktor orientacji przestrzennej
8	Program rozwijania umiejętności posługiwania się wzrokiem. Cz. 1, Procedura diagnostyczno-oceniająca (DAP), Autorzy: Natalie C. Barraga; June E Morris; Diane Anderson.	Wydawca: Warszawa: Wyższa Szkoła Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, 1997.	Umiejętności wzrokowe, jak np. świadomość bodźców wzrokowych, kontrolowanie ruchów gałek ocznych, badanie obiektów ich rozróżnianie oraz posługiwanie się nimi oraz percepcją. jak np. rozróżnianie i identyfikowanie obrazków przedstawiających przedmioty, ludzi i akcje, rozróżnianie, identyfikowanie oraz – odtwarzanie abstrakcyjnych figur i – symboli	3+	Tyflopedagog, rehabilitant wzroku
9	Arkusze „Funkcjonalna ocena widzenia dziecka z mózgowym uszkodzeniem widzenia” Małgorzata Walkiewicz – Krutak (2017)	M. Walkiewicz – Krutak, Mózgowe uszkodzenie widzenia u małych dzieci. Studium teoretyczno – empiryczne, Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej, Warszawa, APS, 2018.	Recepcja bodźców wzrokowych, funkcje okoruchowe i aktywności wzrokowo-motoryczne, umiejętności wzrokowo-percepcyjne, reakcje i zachowania charakterystyczne dla dzieci z CVI	1–6 lat	Tyflopedagog, rehabilitant wzroku
10	Testy LEA®, Lea Hyvärinen	http://www.lea-test.fi/leaweb/	Widzenie funkcjonalne: m. in. ostrość wzroku, wrażliwość na kontrast, adaptacja wzrokowa do zmian w oświetleniu, fiksacja	3+	Rehabilitant wzroku, okulista, ortoptysta

Lp.	Nazwa narzędzia	Źródło informacji	Rekomendacje do...(obszar oceny)	Wiek/normy polskie	Kto wykonuje/Uwagi
CZYTANIE PISMA BRAILLE'A					
11	Kwestionariusz oceny umiejętności związanych z czytaniem pisma Braille'a Autorzy: Randall Harley, Freda Henderson i Mila B. Truan (1979). Polska adaptacja: Małgorzata Paplińska, Joanna Witczak – Nowotna(2003)	„Niepełnosprawność i Rehabilitacja”, nr 3, Instytut Rozwoju Służb Społecznych, Warszawa 2003.	Ocenie podlega 20 umiejętności związanych z czytaniem brajla: sposób pracy rąk, orientacja w tekście, technika czytania, rozróżnianie i identyfikowanie znaków brajlowskich, najczęstsze błędy.	– każda osoba, która rozpoczęła naukę czytania brajla bez względu na wiek	tyflopédagog

Zaburzenia rozwoju intelektualnego

Tabela A3. Wybrane narzędzia do diagnozy dzieci i uczniów z zaburzeniami rozwoju intelektualnego

Lp.	Nazwa narzędzia	Źródło informacji	Rekomendacje do...	Normy/wiek	Kto wykonuje/Uwagi
ZACHOWANIA ADAPTACYJNE					
1	ABAS-3 System Oceny Zachowań Adaptacyjnych, wyd. 3. Autorzy: Patti L. Harrison, Thomas Oakland; polska adaptacja: Wojciech Otrębski, Ewa Domagała-Zyśk, Katarzyna Rutkowska, Agnieszka Sudoł, Grzegorz Wiącek	Pracownia Testów Psychologicznych www.practest.com.pl	Do kompleksowej oceny zachowań adaptacyjnych niezbędnych do efektywnego i niezależnego funkcjonowania w społeczności u dzieci, młodzieży i dorosłych	Normy dla populacji ogólnej w podziale na kilkanaście grup wieku (0–20 lat), opracowane łącznie na podstawie 1672 kwestionariuszy, z uwzględnieniem grup specjalnych/klinicznych	Psycholodzy, Pedagodzy, pedagogzy specjalni, terapeuci zajęciowi – po odbyciu szkolenia
INTELIGENCJA					
2	WISC®-V Skala Inteligencji Wechslera dla Dzieci, wyd. 5 Autor: David Wechsler Polska adaptacja: Joanna Stańczak, Anna Matczak, Aleksandra Jaworowska, Iwona Bac	Pracownia Testów Psychologicznych, www.practest.com.pl	Do badania intelektu u dzieci i młodzieży w wieku 6;0–16;11 lat	Normy na podstawie wyników uzyskanych w badaniu próby 2194 dzieci w wieku 6;0–16;11 lat. Normy do testów i ocen procesu rozwiązywania zadań opracowano dla przedziałów wieku obejmujących 4 miesiące	Psycholodzy
3	CFT 1-R Neutralny Kulturowo Test Inteligencji Cattella, wersja 1 zrewidowana przez Rudolfa H. Weißa i Jürgena Osterlanda	Pracownia Testów Psychologicznych, www.practest.com.pl	Do badania intelektu u dzieci w wieku 4–9 lat	Normy dla 10 grup wieku, opracowane na podstawie wyników badania próby obejmującej łącznie 1402 dzieci	Psycholodzy
4	CFT 20-R Neutralny Kulturowo Test Inteligencji Cattella, wersja 2 zrewidowana przez Rudolfa H. Weißa we współpracy z Bernhardem Weißem	Pracownia Testów Psychologicznych, www.practest.com.pl	Do badania intelektu (inteligencja płynna) u dzieci, młodzieży i dorosłych	Dla uczniów w wieku 8–19 lat oraz dorosłych w wieku 20–59 lat	Psycholodzy
5	TMK – Test Matryc Ravena w wersji kolorowej Autor: J. C. Raven	Pracownia Testów Psychologicznych, www.practest.com.pl	Do oceny możliwości intelektualnych dzieci	Dla dzieci w wieku -10 lat (standaryzacja 1991; próba ogólnopolska). Weryfikacja aktualności tych norm sugeruje, że mogą one być nieco zaniżone	Psycholodzy
6	Skala Inteligencji Stanford-Binet 5 Autor: Gale H. Roid Polska adaptacja: Urszula Sajewicz-Radtke, Bartosz M. Radtke, Małgorzata Lipowska	Pracownia Testów Psychologicznych i Pedagogicznych, https://pracowniatestow.pl/	Do oceny inteligencji i zdolności poznawczych	2,0–69,11 lat	Psycholodzy

Lp.	Nazwa narzędzia	Źródło informacji	Rekomendacje do...	Normy/wiek	Kto wykonuje/Uwagi
7	IDS Skale Inteligencji i Rozwoju dla Dzieci w wieku 5–10 lat Autorzy: Alexander Grob, Christine S. Meyer, Priska Hagmann-von Arx Polska adaptacja i podręcznik: Aleksandra Jaworowska, Anna Matczak, Diana Fecenec	Pracownia Testów Psychologicznych, www.practest.com.pl	Do oceny poziomu inteligencji, do określenia mocnych i słabych stron dziecka, do określenia poziomu dojrzałości szkolnej dziecka; przeznaczony dla dzieci (4–10 lat) i osób o obniżonych zdolnościach intelektualnych	Dzieci w wieku 5;0–10;11	Psycholodzy
8	IDS-P Skale Inteligencji i Rozwoju dla Dzieci w Wiek przedszkolnym Autorzy: Alexander Grob, Giselle Reimann, Janine Gut, Marie-Claire Fricknecht Polska adaptacja: Diana Fecenec, Aleksandra Jaworowska, Anna Matczak	Pracownia Testów Psychologicznych, www.practest.com.pl	Do oceny poziomu inteligencji, do określenia mocnych i słabych stron dziecka dzieci w wieku 3–5 lat	Znormalizowane zostały wyniki w testach (w skali 1–19 z $M=10$ i $SD=3$), sferach i w skalach inteligencji (IQ z $M=100$ i $SD=15$). Dzieci w wieku 2;11(31) - 5;11(31): w pierwszej połowie 3. r.ż. – normy w przedziałach kwartalnych, od drugiej połowy 3. r.ż. – normy w przedziałach półrocznych	Psycholodzy
9	IDS-2 Skale Inteligencji i Rozwoju dla Dzieci i Młodzieży Autorzy: Alexander Grob, Priska Hagmann-von Arx Polska adaptacja: Aleksandra Jaworowska, Anna Matczak, Diana Fecenec	Pracownia Testów Psychologicznych, www.practest.com.pl	Do badania dzieci i młodzieży wieku 5–20 lat; do diagnozowania osób niepełnosprawnych intelektualnie, w tym różnicowanie normy i niepełnosprawności, określanie stopnia niepełnosprawności (lekkie vs umiarkowane) oraz ocena mocnych i słabych stron w zakresie zdolności i kompetencji; diagnozowanie osób z trudnościami szkolnymi mające na celu określenie przyczyn tych trudności oraz projektowanie oddziaływań terapeutycznych; identyfikowanie dzieci podejrzanych o różne zaburzenia (dysleksja, ADHD, autyzm)	Opracowano dla 36 grup wieku. Dla dzieci w wieku 5–9 lat opracowano normy kwartalne, dla dzieci w wieku 10–14 lat – normy półroczne, dla osób w wieku 15–20 lat – normy roczne	Psycholodzy
10	IDS-2-N Skale Inteligencji i Rozwoju dla Dzieci i Młodzieży Niewidomych i Słabowidzących w Wysokim Stopniu Autorzy: Vera Heyl, Ursula Hofer, Markus Lang, Sylwia Stalmierska, Alexander Grob, Priska Hagmann	Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, www.practest.com.pl	Zdolności poznawcze oraz kompetencje (umiejętności psychomotoryczne, kompetencje społeczno-emocjonalne, matematyka, język, motywacja osiągnięć)	5;0–20;11 (w trakcie normalizacji)	Psycholog

Lp.	Nazwa narzędzia	Źródło informacji	Rekomendacje do...	Normy/wiek	Kto wykonuje/Uwagi
11	DMI-2 – Diagnoza Możliwości Intelektualnych – 2 (DMI-2M, DMI-2S) Autor: Anna Matczak	Pracownia Testów Psychologicznych, www.practest.com.pl	Do badania dzieci w wieku 6–10 lat (DMI-2M) i 9–13 lat (DMI-2S); DMI-2 można stosować zamiast lub w uzupełnieniu testu inteligencji dla oceny ogólnego poziomu umysłowego dziecka, a także w celu diagnozy poziomu rozwoju operacji konkretnych jako istotnej przesłanki przy prognozowaniu osiągnięć szkolnych lub wykrywaniu przyczyn trudności w nauce	Opracowano normy stenowe na reprezentatywnych próbach ogólnopolskich, osobne dla badań indywidualnych i grupowych: DMI-2M – dla poziomów wieku 8, 9 i 10 lat (badania grupowe) oraz 6, 7, 8, 9 i 10 lat (badania indywidualne); DMI-2S – dla poziomów wieku 9, 10, 11, i 13 lat (badania grupowe) oraz 11 i 13 lat (badania indywidualne)	Psycholodzy, pedagodzy – po odbyciu szkolenia
12	Leiter-3 Międzynarodowa Wykonaniowa Skala Leitera, wyd. 3 Autorzy: Gale H. Roid, Lucy J. Miller, Mark Pomplun, Chris Koch Polska adaptacja: Anna Matczak, Aleksandra Jaworowska, Katarzyna Martowska	Pracownia Testów Psychologicznych, www.practest.com.pl	Do oceny inteligencji, uwagi i pamięci; Skala szczególnie użyteczna do badania osób, z którymi kontakt werbalny jest utrudniony lub niemożliwy, nie wymaga bowiem ani rozumienia, ani używania mowy, co umożliwia diagnozę osób niemówiących oraz osób ze spektrum autyzmu	Dla osób z populacji ogólnej w wieku 3–20 lat oraz dla dzieci niesłyszących w wieku 3–16 lat	Psycholodzy
13	Niewerbalny Test Inteligencji TONI-4 Autorzy: Linda Brown, Rita J. Sherbenou, Susan K. Johnsen Polska adaptacja: Urszula Sajewicz-Radtke, Bartosz M. Radtke	Pracownia Testów Psychologicznych i Pedagogicznych, https://pracowniatestow.pl/	Do badania inteligencji w populacji ogólnej oraz osób z problemami natury komunikacyjnej (m.in. osoby z zaburzonym lub opóźnionym rozwojem mowy, osoby z mutyzmem, imigranci nieposługujący się sprawnie językiem polskim, osoby z całościowymi zaburzeniami rozwoju), słuchowej (osoby niesłyszące) i ruchowej (m.in. porażenie mózgowe, niedowłady kończyn górnych, ograniczenia ruchowe wynikające z różnego typu chorób i zaburzeń) lub u osób niepolskojęzycznych	5;0–69;11	Psycholodzy
14	Kompleksowa Analiza Procesów Poznawczych – bateria testów komputerowych KAPP_A Autorzy: Izabela Krejtz, Sylwia Bedyńska, Anna Błaszczak, Dorota Campfield, Radosław Kaczan, Magdalena Kaczmarek, Magdalena Kochańska, Tomasz Knopik, Grażyna Krasowicz-Kupis, Magdalena Łuniewska-Etenkowska, Anna Orylska, Beata Papuda-Dolińska, Piotr Rycielski, Klara Rydzewska, Grzegorz Sędek, Magdalena Smoczyńska, Katarzyna Wiejak, Piotr Zieliński.	IBE	Do badania procesów poznawczych w obszarach: funkcje wykonawcze, percepcja, mowa, pismo-czytanie i pisanie Przeznaczona do badania dzieci i młodzieży z populacji ogólnej (grupa ogólna) oraz grup SPE: osoby z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim; osoby z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; osoby z dysfunkcją wzroku: słabowidzący, niewidzący; osoby z dysfunkcją słuchu: funkcjonalnie słyszący, niesłyszący; osoby z zaburzeniem komunikacji językowej; osoby z ponadprzeciętnym potencjałem poznawczym; osoby z doświadczeniem migracji; osoby z ADHD; osoby z dysleksją	5;0–24;11	Psychologowie, pedagodzy oraz rodzice (wybrane skale)

Zaburzenia ze spektrum autyzmu

Tabela A4. Wybrane narzędzia do pomiaru nasilenia charakterystyk autystycznych, poziomu rozwoju i innych aspektów funkcjonowania dziecka ze spektrum autyzmu

Lp.	Nazwa narzędzia	Źródło informacji	Rekomendacje do...	Normy/Wiek	Kto wykonuje/Uwagi
CHARAKTERYSTYKI AUTYSTYCZNE, NASILENIE SYMPTOMÓW					
1	ADOS-2 Protokół obserwacji do diagnozowania zaburzeń ze spektrum autyzmu Autorzy: Catherine Lord, Michael Rutter, Pamela C. DiLavore, Susan Risi, Katherine Gotham, Somer L. Bishop, Rhiannon J. Luyster, Whitney Guthrie	Wydawnictwo Hogrefe; Pracownia Testów Psychologicznych PTP	Protokół częściowo ustrukturalizowanej obserwacji zachowania pod kątem autyzmu, przydatny zarówno w diagnozie klinicznej, jak i do monitorowania zmian w rozwoju osoby ze spektrum autyzmu oraz planowania działań terapeutycznych i edukacyjnych. Wynik badania może zostać odniesiony do tzw. wyniku porównawczego, co pozwala na określenie nasilenia trudności na tle innych osób ze spektrum autyzmu w tym samym wieku	Dzieci (od 12 m.ż.), młodzież i dorośli	Polska wersja ADOS-2 (opracowanie norm: Izabela Chojnicka i Ewa Pisula, 2017), charakteryzuje się bardzo wysoką rzetelnością i trafnością Posługiwanie się narzędziem wymaga ukończenia szkolenia
2	ADI-R Wywiad do Diagnozy Autyzmu – Wersja zrewidowana Autorzy: Michael Rutter, Ann LeCouteur, Catherine Lord	Pracownia Testów Psychologicznych PTP	Wystandaryzowany, częściowo ustrukturyzowany protokół wywiadu pod kątem autyzmu. Przeprowadzany z rodzicem/opiekunem	Dzieci (od 24. m.ż.), młodzież, dorośli	Polska wersja tego narzędzia została zwalidowana i jest dostępna od 2021 r. (rozdział w podręczniku testu dot. polskiej walidacji: Izabela Chojnicka i Ewa Pisula, 2021)
3	ASRS Zestaw Kwestionariuszy do Diagnozy Spektrum Autyzmu Autorzy: Sam Goldstein i Jack A. Naglieri	Pracownia Testów Psychologicznych PTP	Zestaw Kwestionariuszy do Diagnozy Spektrum Autyzmu. Umożliwia pomiar zachowań związanych z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; może być wykorzystywany w diagnozie, planowaniu interwencji oraz pomiarze efektów oddziaływań	Dwie wersje: dla dzieci w wieku 2–5;11 lat i 6;0–18;11 lat	Polska wersja narzędzia ma bardzo dobre parametry psychometryczne (Emilia Wrocławska-Warchał i Radosław Wujcik, 2016)
PROFIL FUNKCJONOWANIA					
4	PEP-3-PL (Psychoeducational Profile, 3rd Ed.); Schopler, Lansing, Reichler i Marcus (2005)	EduProf	Służy do oceny funkcjonalnej, tj. określenia poziomu rozwoju zdolności i umiejętności dziecka z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w różnych obszarach funkcjonowania (np. mowy, myślenia, motoryki, naśladowania, emocji, wzajemności społecznej). Umożliwia także pomiar nasilenia zachowań nieadaptacyjnych. Jest przydatny w procesie oceny funkcjonalnej, przy opracowywaniu indywidualnych planów edukacyjnych i terapeutycznych, programów nauczania i wspierania rozwoju oraz mierzenia postępów. Oprócz skali obserwacyjno-wykonaniowej zawiera część wypełnianą przez rodzica, w której ocenia on m.in. nasilenie problemów w zachowaniu dziecka i poziom jego umiejętności samoobsługowych	6–84 miesiące; zwłaszcza 24.–72. mies. (a także dzieci starszych o rozwoju znacznie opóźnionym w stosunku do rozwoju normatywnego)	Dostępna polska, zwalidowana wersja językowa o dobrych właściwościach psychometrycznych (Pisula, 2017). Zalecane szkolenie

Lp.	Nazwa narzędzia	Źródło informacji	Rekomendacje do...	Normy/Wiek	Kto wykonuje/Uwagi
ZACHOWANIE ADAPTACYJNE					
5	ABAS-3 System Oceny Zachowań Adaptacyjnych, wyd. 3. Autorzy: Patti L. Harrison, Thomas Oakland	Pracownia Testów Psychologicznych, www.practest.com.pl	Zestaw kwestionariuszy dla rodzica (opiekuna) i nauczyciela do kompleksowej oceny zachowań adaptacyjnych niezbędnych do efektywnego i niezależnego funkcjonowania w społeczności. Normy dla populacji ogólnej w podziale na kilkanaście grup wiekowych (0–20 lat), z uwzględnieniem grup klinicznych	Dzieci (od urodzenia), młodzież i dorośli	Polska adaptacja wraz z normami: Wojciech Otrębski, Ewa Domagała-Zyśk, Katarzyna Rutkowska, Agnieszka Sudoł, Grzegorz Wiącek (2019). Zalecane szkolenie dla niepsychologów
TRUDNOŚCI EMOCJONALNO-SPOŁECZNE, SYMPTOMY ADHD, ZDROWIE PSYCHICZNE					
6	CBCL (Child Behavior Checklist); Achenbach i Rescorla (2001)	ASEBA	Kwestionariusz do oceny problemów emocjonalnych, społecznych i behawioralnych. W zależności od wersji skala wypełniana przez rodzica/opiekuna albo nauczyciela; jest także wersja samoopisowa dla młodzieży w wieku 11–18 lat (YSR)	6–18 lat	Polska adaptacja CBCL/6–18 lat oraz YSR została przeprowadzona przez Tomasza Wolańczyka (2003)
7	CONNERS 3 Zestaw Kwestionariuszy do Diagnozy ADHD i zaburzeń współwystępujących (Conners) Autor: C. Keith Conners	Pracownia Testów Psychologicznych PTP	Conners 3® to kwestionariusze do diagnozy ADHD oraz zaburzeń współwystępujących: zaburzeń zachowania i zaburzeń opozycyjno-buntowniczych. Umożliwia opracowanie profilu funkcjonowania dziecka Bateria obejmuje: pełną i skróconą wersję dla nauczyciela oraz dla rodzica, a także pełną i skróconą wersję do samoopisu dla osób w wieku 8–18 lat. Kwestionariusze zawierają przydatne do opisu funkcjonowania dziecka skale treściowe	6–18 lat	Polska adaptacja: Radosław Wujcik, Emilia Wrocławska-Warchała. Normy populacyjne, oddzielnie dla dziewcząt i chłopców
8	CDI 2 Zestaw Kwestionariuszy do Diagnozy Depresji u Dzieci i Młodzieży Autor: Maria Kovacs	Pracownia Testów Psychologicznych i Pedagogicznych, https://pracowniatestow.pl/	Zestaw kwestionariuszy do pomiaru symptomów depresji u dzieci. Zestaw zawiera pełną i skróconą wersję kwestionariusza samopisu, wersję dla rodziców (opiekunów) i wersję dla nauczycieli. Kwestionariusze zawierają skale do pomiaru problemów emocjonalnych i problemów w codziennym funkcjonowaniu, a ponadto wersja samoopisowa umożliwia pomiar negatywnego nastroju, objawów somatycznych, niskiej samooceny, brak efektywności w działaniu i problemy interpersonalne. Normy populacyjne dla grup wiekowych	7–12 i 13–18 lat	Polska adaptacja i podręcznik: Emilia Wrocławska-Warchała i Radosław Wujcik

Lp.	Nazwa narzędzia	Źródło informacji	Rekomendacje do...	Normy/Wiek	Kto wykonuje/Uwagi
FUNKCJONOWANIE INTELEKTUALNE					
9	Skala Inteligencji Stanford-Binet 5 Autor: Gale H. Roid	Pracownia Testów Psychologicznych i Pedagogicznych, https://pracowniatestow.pl/	Rozumowanie płynne, wiedza, rozumowanie ilościowe, przetwarzanie wzrokowo-przestrzenne, pamięć robocza – skale werbalne	2–69 lat	Polska adaptacja: Urszula Sajewicz-Radtke, Bartosz M. Radtke, Małgorzata Lipowska
10	IDS-P Skale Inteligencji i Rozwoju dla Dzieci w Wiekach Przedszkolnym Autorzy: Alexander Grob, Giselle Reimann, Janine Gut, Marie-Claire Fricknecht	Pracownia Testów Psychologicznych, www.practest.com.pl	Do oceny poziomu inteligencji, do określenia mocnych i słabych stron dziecka	3–5 lat	Polska adaptacja z normami: Diana Fecenec, Aleksandra Jaworowska, Anna Matczak
11	IDS-2 Skale Inteligencji i Rozwoju dla Dzieci i Młodzieży Autorzy: Alexander Grob, Priska Hagmann-von Arx	Pracownia Testów Psychologicznych, www.practest.com.pl	Do diagnozowania osób niepełnosprawnych intelektualnie, w tym różnicowanie normy i niepełnosprawności, określanie stopnia niepełnosprawności (lekkie vs umiarkowane) oraz ocena mocnych i słabych stron w zakresie zdolności i kompetencji. Umożliwia określenie przyczyn trudności szkolnych oraz planowanie oddziaływań terapeutycznych, a także identyfikowanie dzieci diagnozowanych pod kątem różnych zaburzeń (dysleksja, ADHD, autyzm)	5–20 lat	Polska adaptacja z normami: Aleksandra Jaworowska, Anna Matczak, Diana Fecenec
12	IDS Skale Inteligencji i Rozwoju dla Dzieci w wieku 5–10 lat Autorzy: Alexander Grob, Christine S. Meyer, Priska Hagmann-von Arx	Pracownia Testów Psychologicznych, www.practest.com.pl	Skale umożliwiają kompleksową ocenę zdolności i kompetencji dzieci w wieku 5–10 lat (w tym zdolności poznawczych oraz umiejętności psychomotorycznych, kompetencji społeczno-emocjonalnych, umiejętności w zakresie matematyki, języka i motywacji osiągnięć)	5–10 lat	Polska adaptacja z normami: Aleksandra Jaworowska, Anna Matczak, Diana Fecenec
13	Leiter-3 Międzynarodowa Wykonaniowa Skala Leitiera, wyd. 3 Autorzy: Gale H. Roid, Lucy J. Miller, Mark Pomplun, Chris Koch	Pracownia Testów Psychologicznych, www.practest.com.pl	Do oceny inteligencji, uwagi i pamięci; skala szczególnie użyteczna do badania osób, z którymi kontakt werbalny jest utrudniony lub niemożliwy, nie wymaga bowiem ani rozumienia, ani używania mowy	3–20 lat	Polska adaptacja wraz z normami: Anna Matczak, Aleksandra Jaworowska, Katarzyna Martowska
14	WISC®-V Skala Inteligencji Wechslera dla Dzieci, wyd. 5 Autor: David Wechsler	Pracownia Testów Psychologicznych, www.practest.com.pl	Do badania intelektu u dzieci i młodzieży	6–16 lat	Polska adaptacja wraz z normami: Joanna Stańczak, Anna Matczak, Aleksandra Jaworowska, Iwona Bac

Lp.	Nazwa narzędzia	Źródło informacji	Rekomendacje do...	Normy/Wiek	Kto wykonuje/Uwagi
ROZWÓJ JĘZYKOWY					
15	Test Rozwoju Językowego TRJ Autorzy: Magdalena Smoczyńska, Ewa Haman, Agnieszka Maryniak, Ewa Czaplewska, Grzegorz Krajewski, Natalia Banasik, Magdalena Kochańska, Magdalena Łuniewska	http://produkty.ibe.edu.pl/pracowniatestow/index.php?d=narzedzia&id=8	Do oceny poziomu rozwoju językowego dziecka pod względem rozumienia i produkcji mowy w odniesieniu do rówieśników, a także do diagnozy zaburzeń językowych	4–8 lat	–
16	RHLB-PL – Bateria Testów do Badania Funkcji Językowych i Komunikacyjnych Prawej Półkuli Mózgu (Bryan, 2007)	Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, www.practest.com.pl	Do diagnozy deficytów neuropsychologicznych, w tym przede wszystkim językowych i komunikacyjnych	Młodzież	Polska adaptacja: Emilia Łojek. Normy dla próby z populacji ogólnej
TRUDNOŚCI SENSORYCZNE					
17	Profil Sensoryczny Dziecka PSD Autor: Marta Wiśniewska	Pracownia Testów PiP, Gdańsk	Kwestionariusz do oceny funkcjonalnej w zakresie przetwarzania sensorycznego, określania potrzeb sensorycznych dzieci z zaburzeniami w rozwoju i planowania interwencji	3–10 lat	Narzędzie zawiera polskie normy

Zaburzenia zachowania i emocji

Tabela A5. Wybrane narzędzia do diagnozy dzieci i uczniów z zaburzeniami zachowania i emocji

Lp.	Nazwa narzędzia	Źródło informacji	Rekomendacje do...	Normy/Wiek	Kto wykonuje/Uwagi
ROZWÓJ EMOCJONALNO-SPOŁECZNY					
1	TROS-KA-1, wersja dostosowana dla uczniów ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi (w tym słabowidzącymi i niewidzącymi) Domagała-Zyśk E., Knopik T., Papuda-Dolińska B., Bieńkowska K.I. (2023 w – druku). BATERIA TROS-KA-1 – skale do badania kompetencji – emocjonalno-społecznych uczniów w środkowym wieku szkolnym. W: E. Domagała-Zyśk, T. Knopik, B. Papuda-Dolińska, K. Bieńkowska (2023 w – druku). Ocena funkcjonalna rozwoju emocjonalno-społecznego uczniów z – dodatkowymi potrzebami edukacyjnymi – bateria TROS-KA-1. ORE.	Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2022	Radzenie sobie z trudnościami, relacje społeczne, obraz siebie, sprawczość, kontrola afektu	9–11 lat i 12–13 lat (tylko normy ogólne)	Psycholog, pedagog, nauczyciel, rodzic
2	LMI Inwentarz Motywacji Osiągnięć Autorzy: Heinz Schuler, George C. Thornton, Andreas Frintrup, Michael Prochaski	Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, www.practest.com.pl	Kwestionariusz mierzy motywację osiągnięć z uwzględnieniem różnych jej komponentów, takich jak preferowanie trudnych zadań, wiara w sukces, ukierunkowanie na cel, nastawienie na rywalizację, wytrwałość i inne. Pozwala dzięki temu na diagnozę profilową. Łącznie zawiera 170 pozycji tworzących 17 skal. Wyniki mogą też być ujmowane na 3 skalach czynnikowych, którymi są: Pewność siebie, Ambicja i Samokontrola	Normy dla populacji polskiej od 15 r.ż., studenci i dorośli	Psycholog, pedagog, specjaliści HR, doradcy zawodowi – po odbyciu szkolenia
3	KAMRE Kwestionariusz Agresywności Młodzieży – Reaktywność Emocjonalna Autorzy: Urszula Sajewicz-Radtke, Bartosz M. Radtke, Dorota Kalka	Pracownia Testów Psychologicznych i Pedagogicznych, www.pracowniatestow.pl	Do pomiaru agresywności młodzieży ponadgimnazjalnej, w oparciu o 5 wymiarów: agresja bezpośrednia, agresja pośrednia, agresja werbalna, opozycyjność, drażliwość	13–16,11	Psycholog
4	KAMRE 16/19 Kwestionariusz Agresywności Młodzieży – Reaktywność Emocjonalna Autorzy: Urszula Sajewicz-Radtke, Bartosz M. Radtke, Dorota Kalka	Pracownia Testów Psychologicznych i Pedagogicznych, www.pracowniatestow.pl	Do pomiaru agresywności młodzieży ponadgimnazjalnej, w oparciu o 5 wymiarów: agresja bezpośrednia, agresja pośrednia, agresja werbalna, opozycyjność, drażliwość	Młodzież w wieku 16–18	Psycholog, pedagog

Lp.	Nazwa narzędzia	Źródło informacji	Rekomendacje do...	Normy/Wiek	Kto wykonuje/Uwagi
5	KPD Kwestionariusz do pomiaru depresji Autorzy: Emilia Łojek, Joanna Stańczak, Agnieszka Wójcik	Pracownia Testów Psychologicznych, www.pracatest.com.pl	Wyniki ujmowane są na 5 skalach: Deficyty poznawcze i utrata energii (DPUE), Myślenie o śmierci, pesymizm i alienacja (MSPA), Poczucie winy i napięcie lękowe (PWNL), Objawy psychosomatyczne i spadek zainteresowań (OPSZ), Samoregulacja (SR). Ponadto oblicza się wynik łączny, który jest sumą rezultatów uzyskanych w skalach DPUE, MSPA, PWNL oraz OPSZ i który stanowi ogólny wskaźnik nasilenia objawów depresyjnych	Normy: Dla uczniów gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych w wieku 16–19 lat oraz osób dorosłych (w tym studiujących) w wieku 18–69 lat, oddzielnie dla kobiet i mężczyzn	Psycholog
6	STAIC Inwentarz Stanu i Cechy Lęku dla dzieci Autorzy: Chares D. Spielberger, Charles D. Edwards, Robert E. Lushene, Joseph Montuori, Dieter Platzek	Pracownia Testów Psychologicznych, www.pracatest.com.pl	Bada zjawiska lęku (lęk jako stan, lęk jako cecha)	Normy dla uczniów w wieku 10–14 lat.	Psycholog
7	Inwentarz Stanu i Cechy Lęku STAI Autorzy: Chares D. Spielberger, Richard L. Gorsuch, Robert E. Lushene	Pracownia Testów Psychologicznych, www.pracatest.com.pl	Bada zjawiska lęku (lęk jako stan, lęk jako cecha)	Dla młodzieży w wieku 15–16 lat, dla osób w wieku 17–18 lat, dla osób dorosłych w wieku 21–79 lat oraz dla żołnierzy zasadniczej służby wojskowej	Psycholog
8	IVE Kwestionariusz impulsywności Autorzy: Hans J. Eysenck i Sybil B. G. Eysenck (2006)	Pracownia Testów Psychologicznych, www.pracatest.com.pl	Służy do badania trzech cech osobowości: impulsywności, skłonności do ryzyka i empatii	Opracowano dla grupy wiekowej 16–30 lat	Psycholog
9	INTE Kwestionariusz Inteligencji Emocjonalnej Autorzy: N. S. Schutte, J. M. Malouff, L. E. Hall, D. J. Haggerty, J. T. Cooper, Ch. J. Golden, L. Dornheim	Pracownia Testów Psychologicznych, www.pracatest.com.pl	Ocena inteligencji emocjonalnej (czynniki ogólny) i dwu jej komponentów: zdolności do wykorzystywania emocji i zdolności do rozpoznawania emocji	Normy stenowe (2005 r.) dla uczniów gimnazjów, szkół średnich, studentów (15–19 lat)	Psycholog
10	DINEMO Dwuwymiarowy Inwentarz Inteligencji Emocjonalnej Autorzy: Aleksandra Jaworowska, Anna Matczak, Anna Ciechanowicz, Joanna Stańczak, Ewa Zalewska	Pracownia Testów Psychologicznych, www.pracatest.com.pl	Dwuwymiarowy Inwentarz Inteligencji Emocjonalnej przeznaczony jest do pomiaru podstawowych komponentów inteligencji emocjonalnej, takich jak zdolności do pozyskiwania przez jednostkę dostępu do własnych i cudzych emocji, respektowania ich i rozumienie ich funkcji	Młodzież od 13 r.ż.	Psycholog
11	CONNERS 3 Zestaw Kwestionariuszy do Diagnozy ADHD i zaburzeń współwystępujących Autor: C. Keith Connors	Pracownia Testów Psychologicznych, www.pracatest.com.pl	Służy do diagnozy ADHD i zaburzeń współwystępujących, takich jak zaburzenia zachowania i zaburzenia opozycyjno-buntownicze. Diagnoza obejmuje różne obszary funkcjonowania dziecka, umożliwiając analizę profilową i dostrzeżenie indywidualnej specyfiki problemów dziecka. Dwie wersje: pełna i skrócona. Równoległe stosowanie wersji dla rodzica i dla nauczyciela pozwala na porównanie sposobu funkcjonowania dziecka w domu i w szkole	Normy dla grupy wiekowej 8–18 lat	Psycholog

Lp.	Nazwa narzędzia	Źródło informacji	Rekomendacje do...	Normy/Wiek	Kto wykonuje/Uwagi
12	RVS – Skala Wartości Rokeacha Autor: Milton Rokeach	Pracownia Testów Psychologicznych, www.pracatest.com.pl	Skala służy do badania systemu wartości preferowanych przez osobę badaną	Próba normalizacyjna objęła młodzież i dorosłych w wieku 16–61 lat. Funkcję norm pełnią mediany i średnie z rang przypisanych poszczególnym wartościom przez grupy zróżnicowane ze względu na wiek, płeć, poziom wykształcenia i charakter pracy zawodowej	Psycholog, pedagog
13	BHI-12 – Kwestionariusz Nadziei Podstawowej Autorzy: Jerzy Trzebiński, Mariusz Zięba (2003)	Pracownia Testów Psychologicznych, www.pracatest.com.pl	Narzędzie bada nadzieję podstawową, która rozumiana jest, zgodnie z teorią E. Eriksona, jako przeświadczenie jednostki o uporządkowaniu i sensowności świata oraz jego przychylności ludziom. Przeświadczenie to stanowi czynnik warunkujący konstruktywne reagowanie człowieka na zmiany i przełomowe wydarzenia, zwłaszcza na sytuacje ponoszenia nieodwracalnych strat	Próba normalizacyjna dla młodzieży od 16 r.ż.	Psycholog, pedagog
14	Skala RE Skala rozwoju emocjonalnego dzieci w wieku 3–6 Autorzy: Urszula Sajewicz-Radtke, Bartosz M, Radtke	PTPiP Pracownia Testów, www.pracowniatestow.pl	Ocena rozwoju emocjonalnego dzieci w wieku przedszkolnym, może służyć do badania gotowości szkolnej	Dla dzieci od 3 r.ż. do 6,11 mies.	Psycholog
15	SOZL Skale Objawowe Zaburzeń Lękowych Autor: Urszula Sajewicz-Radtke	PTPiP Pracownia Testów, www.pracowniatestow.pl	Ocena funkcjonowania emocjonalnego w aspekcie różnych odmian lęku na podstawie kryteriów diagnostycznych DSM-5 (agorafobia, fobia społeczna, lek separacyjny, lęk uogólniony, lęk społeczny, mutyzm wybiórczy, napady paniki, przejadanie się, utrata łaknienia, depresja i autyzm)	Do opisu dzieci od 3 r.ż. do 19,11 mies.	Psycholog, pedagog-diagnosta, lekarz

Lp.	Nazwa narzędzia	Źródło informacji	Rekomendacje do...	Normy/Wiek	Kto wykonuje/Uwagi
ROZWÓJ OSOBOWOŚCI, CECHY OSOBOWOŚCI					
16	EPQ-R – Kwestionariusz Osobowości Eysencka EPQ-R, Kwestionariusz Osobowości Eysencka w Wersji Skróconej EPQ-R(S) Autorzy: Hans J. Eysenck i Sybil B. G. Eysenck (2006)	Pracownia Testów Psychologicznych, www.pracatest.com.pl	Pełna wersja EPQ-R składa się ze 106 pytań. Badanie osobowości – neurotyczność, ekstrawersję, psychotyzm. Metoda posiada skalę kontrolną – skalę kłamstwa. Istnieją także dwie skale dodatkowe – Skłonność do uzależnień (UZ) i Skłonność do przestępstw (PRZ) – pozwalają na identyfikowanie osób w różny sposób zaburzonych.	Dla młodzieży od 16 r.ż. (normy dla populacji ogólnej)	Psycholog
17	NEO FFI Autorzy: Paul T. Costa Jr, Robert R. McCrae	Pracownia Testów Psychologicznych, www.pracatest.com.pl	Badanie osobowości: neurotyczność, ekstrawersja, otwartość na doświadczenie, ugodowość i sumienność	Od 15 r.ż., normy dla populacji ogólnej	Psycholog
18	NEO-PI-R Autorzy: Paul T. Costa Jr, Robert R. McCrae	Pracownia Testów Psychologicznych, www.pracatest.com.pl	Kwestionariusz do diagnozy cech osobowości zawartych w modelu 5-czynnikowym, uwzględniający także poszczególne składniki każdej z cech „Wielkiej Piątki”: Neurotyczność (Lęk, Agresywna wrogość, Depresyjność, Nadmierny krytycyzm, Impulsywność i Nadwrażliwość), Ekstrawertyczność (Serdeczność, Towarzystwość, Asertywność, Aktywność, Poszukiwanie doznań i Emocje pozytywne), Otwartość na doświadczenie (Wyobraźnia, Estetyka, Uczucia, Działanie, Idee i Wartości), Ugodowość (Zaufanie, Prostolinijność, Altruizm, Ustępliwość, Skromność i Skłonność do rozczulania się), Sumienność (Kompetencja, Skłonność do porządku, Obowiązkowość, Dążenie do osiągnięć, Samodyscyplina i Rozwaga)	Normy od 17 r.ż.	Psycholog
19	FCZ-KT(R) Formalna Charakterystyka Zachowania – Kwestionariusz Temperamentu w wersji zrewidowanej Autorzy: Maria Cyniak-Cieciura, Bogdan Zawadzki, Jan Strelau	Pracownia Testów Psychologicznych, www.pracatest.com.pl	Narzędzie służące do diagnozowania podstawowych, pierwotnie biologicznie uwarunkowanych wymiarów temperamentu, stanowiącego część składową osobowości zgodnie z Regulacyjną Teorią Temperamentu i odnosi się do formalnego, nie zaś treściowego aspektu zachowania	Od 15 r.ż.	Psycholog
20	ACL Lista Przymiotnikowa Autorzy: Harrison G. Gough, Alfred B. Heilbrun	Pracownia Testów Psychologicznych, www.pracatest.com.pl	ACL jest narzędziem przeznaczonym do badania różnych cech osobowościowych. Lista Przymiotnikowa pozwala na obliczenie wyników w 37 skalach, wśród których znajdują się skale potrzeb, skale tematyczne, skale analizy transakcyjnej, skale twórczości i inteligencji, a także skale kontrolne	Normy: Tenowe, opracowane oddzielnie dla kobiet i mężczyzn (w wieku 15–69 lat)	Psycholog
21	EPQ-R – Kwestionariusz Osobowości Eysencka EPQ-R, Kwestionariusz Osobowości Eysencka w Wersji Skróconej EPQ-R(S) Autorzy: Hans J. Eysenck i Sybil B. G. Eysenck (2006)	Pracownia Testów Psychologicznych, www.pracatest.com.pl	EPQ-R składa się ze 106 pytań. Wyniki ujmowane są na 6 skalach: Psychotyzm (P), Ekstrawersja (E), Neurotyzm (N), Skłonność do uzależnień (UZ) i Skłonność do przestępstw (PRZ). Narzędzie zawiera także Skalę Kłamstwa (K)	Dla młodzieży od 16 r.ż. (normy dla populacji ogólnej)	Psycholog

Lp.	Nazwa narzędzia	Źródło informacji	Rekomendacje do...	Normy/Wiek	Kto wykonuje/Uwagi
22	Bateria testów: Kompetencje-Cechy-Objawy Autor: Jan Ciecuch	ORE	Do pomiaru kompetencji osobowościowych (samomotywacja, kontrola impulsów, odpowiedzialność społeczna, asertywność), cech temperamentalnych (reaktywność, aktywność) oraz objawów zdrowia psychicznego i zaburzeń (dobrostan, problemy eksternalizacyjne, problemy internalizacyjne, problemy psychasteniczne)	Normy dla osób w wieku 4–25 lat; Przeznaczony dla populacji ogólnej oraz osób słabowidzących (od 7. r.ż.) i niewidomych (w alfabecie Braille'a; od 10. r.ż.). Występuje w wersji językowej: polskiej, ukraińskiej, rosyjskiej i angielskiej	Psycholog (przy współpracy z rodzicem, nauczycielem, osobą badaną)

Lp.	Nazwa narzędzia	Źródło informacji	Rekomendacje do...	Normy/Wiek	Kto wykonuje/Uwagi
FUNKCJONOWANIE SPOŁECZNE I PRZYSTOSOWANIE					
23	RISB wersja dla dzieci Autorzy: Julian B. Rotter, Michael I. Lah, Janet E. Rafferty	Pracownia Testów Psychologicznych, www.pracatest.com.pl	Badanie poziomu nieprzystosowania społecznego	7–12 lat Wskaźnik nieprzystosowania (aspekt jakościowy i ilościowy)	Psycholog
24	RISB wersja dla młodzieży Autorzy: Julian B. Rotter, Michael I. Lah, Janet E. Rafferty	Pracownia Testów Psychologicznych, www.pracatest.com.pl	Badanie poziomu nieprzystosowania społecznego	12–20 lat	Psycholog
25	KOZE – Karty Oceny Zachowania i Emocji Autorzy: Anna Bogacz-Rybczak, Elżbieta Bogacz	Firma KOMLOGO, www.komlogo.pl	Ocena funkcjonowania społecznego i emocjonalnego dzieci i młodzieży w różnych aspektach życia społecznego: sen, wydalanie, odżywianie, samodzielność, nawyki, aktywność ruchowa i napęd, poziom impulsywności, koncentracja i uwaga, emocje, zachowanie (wzorce behawioralne), relacje społeczne	1 m.ż.-15 r.ż. Arkusz elektroniczny za opłatą roczną, dwuletnią Rodzaj kwestionariusza porządkującego dane z wywiadu	Psycholog
26	B-KFS Bateria Kwestionariuszy do Oceny Funkcjonowania Społecznego Autorzy: Ewa Wysocka, Julia Łosiak-Pilch, Paweł Grygiel, Barbara Ostafińska-Molik, Tomasz Żółtak	Diagmatic, https://www.diagmatic.pl/bateria-bkfs	Kwestionariusze zostały opracowane jako narzędzia w pełni cyfrowe. Przeprowadzenie badania odbywa się poprzez urządzenia elektroniczne typu tablet lub komputer i ma formę samoopisu badanego	Przeznaczona jest dla dzieci klas IV–VIII szkoły podstawowej, nie młodszych niż 9 lat i nie starszych niż 16 lat (za wyjątkiem 2 kwestionariuszy z czynnikami w zakresie cyberprzemocy, które są przeznaczone dla dzieci powyżej 12 lat)	Psycholog
27	CISS – Kwestionariusz Radzenia Sobie w Sytuacjach Stresowych Autorzy: Norman S. Endler, James D.A. Parker	Pracownia Testów Psychologicznych, www.pracatest.com.pl	Style radzenia sobie ze stresem: zadaniowy, emocjonalny i unikowy	Normy dla grupy od 16 r.ż.	Psycholog
28	FCZ-KT(R) Formalna Charakterystyka Zachowania – Kwestionariusz Temperamentu w wersji zrewidowanej Autorzy: Maria Cyniak-Cieciura, Bogdan Zawadzki, Jan Strelau	Pracownia Testów Psychologicznych, www.pracatest.com.pl	Narzędzie służące do diagnozowania podstawowych, pierwotnie biologicznie uwarunkowanych wymiarów temperamentu, stanowiącego część składową osobowości zgodnie z Regulacyjną Teorią Temperamentu i odnosi się do formalnego, nie zaś treściowego aspektu zachowania	Normy dla różnych grup wiekowych od 15 r.ż.	Psycholog
29	ICQ-R Kwestionariusz Kompetencji Interpersonalnych Autorzy: Duane Buhrmester, Wyndol Furman, Mitchell T. Witenberg, Harry T. Reis	PTPiP Pracownia Testów, www.pracowniatestow.pl	Metoda do badania kompetencji interpersonalnych, pozwala dokonywać oceny kompetencji innej osoby (partnera, przyjaciela)	Normy dla grupy od 15 r.ż.	Psycholog, pedagog, specjalista HR

Lp.	Nazwa narzędzia	Źródło informacji	Rekomendacje do...	Normy/Wiek	Kto wykonuje/Uwagi
30	DROM Diagnoza rozwoju osobowościowego młodzieży niedostosowanej społecznie Autorzy: Wojciech Błażek, Urszula Sajewicz-Radtke, Magdalena Błażek, Aleksandra Lewandowska-Walter, Bartosz M. Radtke	PTPiP Pracownia Testów, www.pracowniatestow.pl	Bateria metod przeznaczona do diagnozy osobowości i poziomu rozwoju społeczno-moralnego, zawiera kwestionariusz osobowości (KOM), Kwestionariusz Poczucia Winy (PW), Kwestionariusz Technik Neutralizacji (TN), arkusz ustrukturyzowanego wywiadu	Młodzież 13.-19. lat	Psycholog

Lp.	Nazwa narzędzia	Źródło informacji	Rekomendacje do...	Normy/Wiek	Kto wykonuje/Uwagi
RELACJE RODZINNE/FUNKCJONOWANIE W RODZINIE					
31	SOR Skale oceny Rodziny Autor: David H. Olson (2009)	Pracownia Testów Psychologicznych, www.pracatest.com.pl	Służy do badania adaptacyjnych i nieadaptacyjnych zachowań w rodzinie (elastyczność, spójność, sztywność, chaotyczność), bada poziom zadowolenia i komunikacji w rodzinie, pozwala na możliwość badania całego systemu rodzinnego	Od 12 r.ż. Młodzież i dorośli (dziecko i rodzice)	Psycholog
32	TKR Test Kompetencji Rodzicielskich Autorzy: Anna Matczak, Aleksandra Jaworowska	Pracownia Testów Psychologicznych, www.pracatest.com.pl	Przeznaczony jest do pomiaru kompetencji rodzicielskich rozumianych jako dyspozycje rodziców warunkujące stosowanie przez nich takich sposobów postępowania z dzieckiem, które sprzyjają jego rozwojowi – kształtowaniu u dziecka autonomii i umiejętności samoregulacyjnych oraz poczucia skuteczności	Normy dla rodziców i kandydatów na rodziców oraz rodziców adopcyjnych i zastępczych	Psycholog
33	TRR Test Relacji Rodzinnych Autorzy: Aleksandra Lewandowska-Walter, Magdalena Błażek	PTPiP Pracownia Testów, www.pracowniatestow.pl	Diagnoza relacji rodzinnych (komunikacja, jakość relacji, struktura rodziny)	Wersja dla dzieci 6–9 lat Wersja dla dzieci 10–14 lat	Psycholog
34	KRR Kwestionariusz do badania Relacji z Rodzeństwem w okresie adolescencji Autorzy: Aleksandra Lewandowska-Walter, Piotr Połomski, Aleksandra Peplińska	PTPiP Pracownia Testów, www.pracowniatestow.pl	Diagnoza relacji rodzinnych w podsystemie rodzeństwa, bada 3 wymiary: spójność, komunikację, rywalizację	Dla dzieci od 12. r.ż.	Psycholog
35	DWR Diagnoza więzi rodzinnych dzieci i młodzieży Autorzy: Aleksandra Lewandowska-Walter, Magdalena Błażek, Witold Burski	PTPiP Pracownia Testów, www.pracowniatestow.pl	Diagnoza więzi rodzinnych w rodzinach w sytuacjach kryzysowych (separacja, rozwód, rekonstrukcja rodziny, umieszczenie dziecka w placówce wychowawczej, choroba w rodzinie), 15 zabaw diagnostycznych do obserwowania (protokoły obserwacji), daje możliwości oceny spójności, jakości relacji, siły i jakości więzi uczuciowej, hierarchii osób ważnych w życiu dziecka, granic rodziny – wewnętrznych i zewnętrznych	Rodzaj opisu, do zastosowania dla dzieci 5;00- 15;11 lat	Psycholog, pedagog
36	PSI -4 Inwentarz Stresu Rodzicielskiego Autor: Richard R. Abidin	Pracownia Testów Psychologicznych, www.pracatest.com.pl	Inwentarz przeznaczony jest do pomiaru nasilenia stresu rodzicielskiego rozumianego jako zbiór procesów prowadzących do awersyjnych reakcji psychologicznych i fizjologicznych, wynikających z próby dostosowania się do wymagań, jakie stawia rodzicielstwo. Zawiera też skalę Stresu życiowego pozwalającą na identyfikację źródeł stresu spoza systemu rodzic-dziecko.	Normy tenowe i centylowe, łączone dla matek i ojców	Psycholodzy, pedagodzy, psychiatrzy
37	SIPA Inwentarz Stresu Rodzicielskiego dla Rodziców Nastolatków Autorzy: Peter L. Sheras, Richard R. Abidin	Pracownia Testów Psychologicznych, www.pracatest.com.pl	Metoda umożliwia badanie nasilenia stresu rodzicielskiego, który rozumiany jest tu jako zbiór procesów prowadzących do awersyjnych reakcji psychologicznych i fizjologicznych, wynikających z próby dostosowania się do wymagań, jakie stawia rodzicielstwo. Inwentarz pozwala na analizę przyczyn stresu związanych z cechami nastoletniego dziecka, z cechami rodzica oraz cechami relacji między nimi. Pozwala też na pomiar czynników sytuacyjnych/demograficznych spoza relacji rodzic-dziecko, które mogą wpływać na nasilenie stresu rodzica	Rodzice dzieci 11–17-letnich	Psycholodzy

Lp.	Nazwa narzędzia	Źródło informacji	Rekomendacje do...	Normy/Wiek	Kto wykonuje/Uwagi
38	KRR – Kwestionariusz Relacji Rodzinnych Autorzy: Mieczysław Plopa, Piotr Połomski	Pracownia Testów Psychologicznych www.pracatest.com.pl , (wydawca A-EH)	Kwestionariusz jest przeznaczony do badania relacji rodzinnych w percepcji młodych ludzi; ma 6 wersji służących do oceny rodziny jako całości, oraz wymiarów: komunikacja, spójność, autonomia – kontrola i tożsamość	Normy dla młodzieży od 15. r.ż., stenowe, osobno dla dziewcząt i chłopców (z wyjątkiem wersji Moi Rodzice jako Małżeństwo, która ma normy dla obu płci łącznie)	Psycholog